

99 §

VRK: 76 /031/2014

**LAUSUNTO VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE SELVITYSMIEHEN LUONNOKSESTA
HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA**

Talousjohtaja Pirkko Markkanen, 040 575 3240

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista kevästä 2012 alkaen. Alustavat uudistuslinjaukset on julkaistu helmikuussa 2013. Valtiovarainministeriö lähetti 17.12.2013 kunnille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Kunnilta pyydettiin lausuntoa mm. laskentakriteerien määrästä ja sisällöstä, siirtymäkauden pituudesta ja ylipäättään järjestelmäuudistuksen tarpeesta.

Varkauden kaupunginhallitus kommentoi esitystä 13.1.2014. Kaupunginhallituksen kannanotto lähetettiin valtiovarainministeriölle.

Selvitysmies on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaan hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi. Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle.

Valtiovarainministeriö pyytää kunnilta lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperusteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen.

Lausunnot on toimitettava viimeistään 4.4.2014 valtiovarainministeriölle.

Joulukuussa 2013 lähetetyt kuntakohtaiset laskelmat osoittivat Varkauden valtionosuuksien kasvavan nykyjärjestelmään verrattuna 42 €/asukas eli 1,0 M€. Päivitetyt laskelmat osoittavat lisäyksen olevan nykyjärjestelmään verrattuna 51 €/asukas eli lisäys 1,1 M€.

Valtiovarainministeriön 17.12.2013 lähettämää luonnosta kaupunginhallitus on kommentoinut 13.1.2014. Mitään uutta olennaista muutosta valtiovarainministeriön 4.2.2014 lähettämä luonnos ei sisällä aikaisempaan verrattuna.

Esityslistan liitteenä on kaupunginhallituksen päätös 13.1.2014 § 5.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus antaa 13.1.2014 § 5 tehdyn päätöksen mukaisen lausunnon selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa:
Varkaus 1.4.2014

Liisa Saavalainen
toimistosihteeri

Tiedoksisaja: valtiovarainministeriö

5 §

VRK: 76 /031/2014

VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMINEN 2015

Talousjohtaja Pirkko Markkanen, 040 575 3240

Valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osasto pyytää kuntien mahdollisia kommentteja selvitysmies Arno Miettisen alustavasta ja Hallinnon ja aluekehitysministerityöryhmän käsittelemästä ehdotuksesta 17.1.2014 mennessä.

Selvitysmies toivoo kuntien kommentoivan alustavaa ehdotusta ja ottavan kantaa erityisesti ehdotuksen järjestelmän sisältöön, kriteereihin ja laskentaperusteisiin.

Valtionosuusuudistuksen keskeiset pääperiaatteet ja laskentakriteerit ovat:

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus

- tasausraja 100 % (nykyisin 91.86 %)
- tasauslisä 80 % (nykyisin 100 %)
- tasausvähennys 30 % lisättynä tasausrajan ylittävän osan luonnollinen logaritmi>tasausvähennys liukuva (nykyisin kiinteä 37 %)
- tulojen tasaukseen siirretään 700 milj. euroa (kustannusten tasauksesta, euroa/as tasasuuruisesti kuntien omarahoitusosuutta kasvattamalla)

Laskennallisiin kustannuksiin sisältyvät erät:

- *ikä rakenne ja sairastavuus* (painot THL:n ja VATTin selvityksistä, muutettu ikä rakenteen ja sairastavuuden perusteella jaettavia kokonaissummia)
- *työttömyysaste* (kunnan kerroin = kunnan työttömyysaste/koko maan keskiarvo)
- *kaksikielisyys* (kaksikielisille kunnille = kaksikielisyyden hinnasta 7 % koko asukasluvun perusteella ja 93 % ruotsinkielisen väestön perusteella, asukasluvun perusteella jaetaan n. 35 % ja ruotsinkielisten perusteella 65 % koko summasta)
- *vieraskielisyys* (kunnan kerroin = kunnan vieraskielisten osuus vähennettynä sen kunnan osuudella, jonka osuus on maan alin)
- *asukastiheys* (kunnan kerroin = koko maan keskiarvo/kunnan asukastiheys, kerroin rajattu maksimissaan 20:een)
- *saaristo* (varsinaisille saaristokunnille = asukasluvun perusteella ja saaristokunnalle, jonka asukaista vähintään puolet asuu ilman kiinteää tieyhteyttä mantereeseen = korotus on kolminkertainen)
- *koulutustausta* (kunnan kerroin = ilman tutkintoa olevien 30 – 54-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta vähennettynä sen kunnan osuudella, jonka osuus on maan alin)

Lisäosat

- *syryjäisyys* (syryjäisyyslulun perusteella, jos syryjäisyysluku on yli 1,5 = kunnan kerroin on kolminkertainen)
- *saamelaisten kotiseutualueen lisä* (saamelaisten kotiseutualueen kunnille = asukaslulun perusteella kerrottuna saamenkielisten osuudella koko väestöstä)
- *työpaikkaomavaraisuus* (kunnan kerroin = kunnan työpaikkaomavaraisuus vähennettynä sen kunnan osuudella, jonka osuus on maan alin)

Kokonaisuutena ehdotettua valtionosuusuudistus on hyvä ja oikeansuuntainen. Valtionosuusperusteiden määrän vähentymistä kahdeksaan kolmella lisäosalla täydennettynä pidämme hyvänä muutoksena.

Merkittävin muutos valtionosuusuudistukseen liittyvässä ehdotuksessa tapahtuu väestön ikärakenteen ja sairastavuuden tarkastelussa. Kunnat, joissa on iäkäs, mutta terve väestö, menettävät kriteerien painoarvojen muuttuessa. Huomioitavaa on, että sairastavuus tuottaa kustannuksia ei niinkään ikä.

1. Väestön sairastavuudesta aiheutuvat kustannukset painottuvat korkeimpiin ikäryhmiin ja siksi, esitämme kertoimen nostamista ehdotuksen tasosta 2,5 kolmeen (3).

Uusi painotus väestön ikärakenteessa siirtää painopistettä vanhuksista lapsiin ja nuoriin. Selvitysmiehen ehdotuksessa 75 – 84-vuotiaiden ja 85+ -vuotiaiden ikäryhmien painoarvoa on laskettu merkittävästi ja se on tehty lasten ja nuorten sekä uuden 16 - 18-vuotiaiden ikäluokan painoarvoa korrattamalla.

2. Esitämme 75 – 84 ja 85+ -vuotiaiden ikäluokkien painoarvon kasvattamista selvitysmiehen esitystä suuremmaksi. Lisäksi esitämme sairastavuuteen ja ikärakenteeseen liittyvien laskelmien julkistamista.

Valtionosuusuudistuksen tulisi toteutuessaan noudattaa perustuslakiin ja hallitusohjelmiin sisällytettyä tavoitetta tasa-arvoisten palvelujen turvaamisesta, asuinkuntariippumattomuudesta ja niiden saatavuudesta, eikä niinkään ajaa toissijaisia tai piilotettuja kuntaliitos- ja keskuskaupunkietuja.

3. Siirtymäajat ovat välttämättömät ja esitämme niitä viittä vuotta pidemmälle ajalle, uudistuksen vaatimiin muutoksiin tarvittavan ajan riittävyyden varmistamiseksi.

4. Esitämme verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasaustasoa nostettavaksi esitetystä 80 %:sta 85-90 %:iin.

5. Esitämme, että harkinnanvarainen valtionosuuden korotus säilytetään vähintäänkin nykyisellä tasolla.

Kaupunginjohtaja:

Varkauden kaupunki kommentoi valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osastolle valtionosuusuudistusta edellä esitetyllä tavalla.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin.

Asiantuntijana oli talousjohtaja Pirkko Markkanen.

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa:
Varkaus 27.3.2014

Liisa Saavalainen
toimistosihteeri